Bygherrerapport
Udgravning af gruber med aktivitetsspor fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder
VKH 6833 Gauerslund skov 1
Gauerslund sogn, Holmans Herred, Vejle Amt, stednr. 17.05.01

Foto 1 VKH 6833 Gauerslund skov 1, oversigtsbillede af udgravningen, set fra syd.

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 2
Kulturhistorisk redegørelse	side 2
Topografi	side 5
Fortidsmindelandskabet	side 5
Udgravningsdata	side 6
Metode	side 6
Dataliste	side 6

Indledning

I forbindelse med anlæggelse af golfbanen øst for Brejning by blev der ved de arkæologiske forundersøgelser omkring Østergårdsvej fundet en række anlægsspor i form af gruber. Fundene, der blev gjort på området, hvor parkeringspladsen i tilknytning til golfklubbens kommende klubhus skulle anlægges, var så omfattende, at en nærmere arkæologisk undersøgelse var nødvendig.

Den arkæologiske udgravning er betalt af Vejle Fjord Golf Klub. Al korrespondance er ført mellem arkæolog Aase Gydion og Vejle Fjord Golf Klub. Udgravningen, forundersøgelsen og udfærdigelsen af pågældende rapport er foretaget for Vejle Museum af arkæolog Bjørnar Måge.

Kulturhistorisk redegørelse

Ved den egentlige udgravning udgravedes et areal på 1900 m^2. Der blev ved undersøgelsen afdækket 20 anlæg i form af forskellige gruber, og fyldskifter. Anlæggene repræsenterer et arbejds- og aktivitetsområde fra overgangen mellem bronzealder og førromersk jernalder - 900 til 300 f. kr.

Foto 2 VKH 6833 Gauerslund skov 1, Grube A-5, set fra øst

Gruberne varierede i størrelse fra mindre anlæg på 1 x 1 m (for eksempel A-19) til store gruber (for eksempel A-5) på 4 x 3 m og (for eksempel A-20) på 8 x 3 m.

Gruberne, der i hovedsagen er fremkommet i forbindelse med udtagning af ler, var op til 70 cm dybe. De fremstod generelt som mørkt gråbrune til mellembrune - let heterogene - fyldskifter af sandet ler. I nogle af anlæggene fremkom en del rødbrændt ler.

Blandt gruberne var der en kogestensgrube, A-15. En anlægstype som fremkommer ved, at håndstore sten lægges på ilden og opvarmes, hvorefter de lægges i jorden og anvendes som ”varmekilder” i tilberedning af mad - en forhistorisk ovn.

Der fremkom keramik i 13 af de 20 anlæg. Den var ret ensartet og bestod af grove forrådskar, finere ret tyndvæggede skåle og kar med hanke. Mængden af keramik i de forskellige anlæg varierede fra enkelte skår til adskillige kilo i de mest fundrige gruber.

Foto 3, VKH 6833 Gauerslund skov 1, del af lerkar fra grube A-11

I fem af de 20 anlæg fremkom der oldsager af flint eller flinteafslag fra produktionen af sådanne. Den klart dominerende redskabstype var skrabere (foto 4) til skindbearbejdning. Skraberne varierede meget i størrelse fra en ret lille 4 x 4 cm store skiveskraber til en stor - lettere klumpet - 12 x 5 cm skraber med to skraberægge.

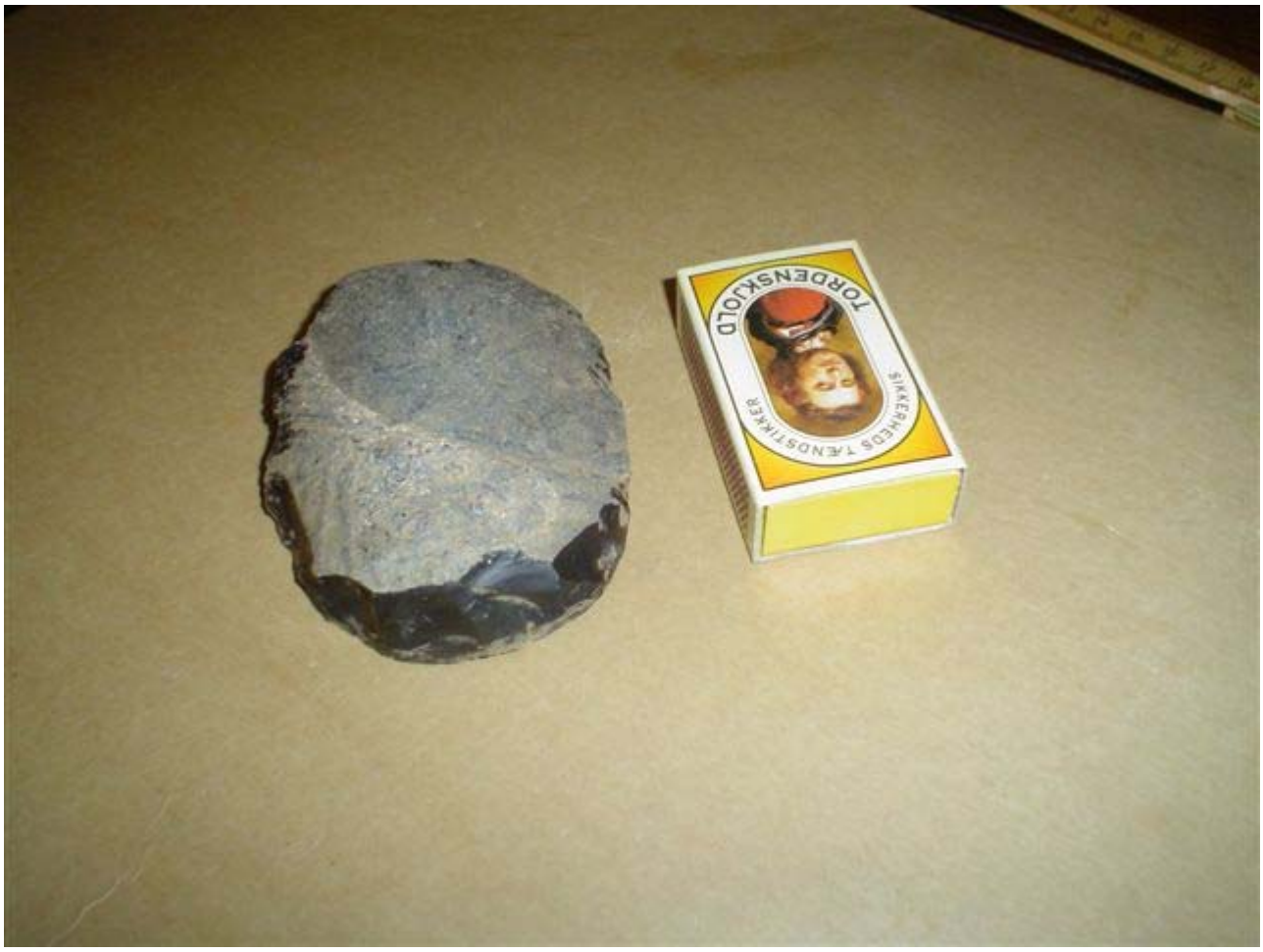

Foto 4, VKH 6833 Gauerslund skov 1, Skraber fra gube A-19

I grube A-5 fremkom en 13 cm lang spydspids (foto 5) med takker og let konkav base - et fund der typemæssig er dateret til yngre dolketid (2400-1800 f. kr.) Dolken er således betydelig ældre end det øvrige fundmateriale på pladsen. Spydspidsen må nok betragtes som en ”antikvitet”, der i omkring 1000 år er overleveret fra generation til generation.

Foto 5 VKH 6833 Gauerslund skov 1, Spydspids fra grube A-5

Der blev ved udgravningen ikke fundet anlægsspor efter beboelseshuse. Området må karakteriseres som en arbejds- og aktivitetsplads. Det er muligt, at bebyggelsen - det 12 x 4,5 m lange hus (VKH 6846) der fremkom ved prøvegravningen ca. 70 m mod vest - kan knyttes til denne aktivitetsplads.

Topografi

Feltet er placeret på et relativt fladt område omkring 47 m.o.h.. Terrænet falder mod syd - ned mod den lavning hvor den kommende Sø 2 er blevet anlagt. Mod nord stiger terrænet jævnt i omkring 80 m, indtil det falder stejlt mod nord og nordøst i en større slugt/ådal. Denne udmunder i Vejle fjord 1,5 mod nord nordøst. Jordbundsmæssigt består feltet hovedsageligt af gulligt beige sandet ler med områder af mere ren ler.

Fortidsmindelandskabet

Ved prøvegravningerne, der foregik forud for anlæggelsen af golfbanen, fremkom flere anlægsspor i form af stolpehuller og gruber. Sporene er fra ca. samme periode som anlægssporene fra

udgravningen af VKH 6833 Gauerslund skov 1. Her blev der 70 m mod øst fundet et hus og nogle gruber (VKH 6846). Omkring 130 m mod syd - på den anden side af lavningen ved sø 2 - fremkom ved herre tee 4 en større grube fra bronzealder, på denne mark fremkom endvidere to lokaliteter med gruber fra ældre del af førromersk jernalder, (VKH 6845, og VKH 6848). Gruber fra førromersk jernalder er ligeledes fundet henholdsvis 120 og 250 m vest for lokaliteten ved henholdsvis Green 18 og Green 14 (VKH 6834 og VKH 6844).
Der er således flere indikationer på aktivitet i lokaliteten Gauerslund skov 1´s nærområdet ved overgangen mellem bronzealder og førromersk jernalder. En aktivitet der fortsætter op i ældre romersk jernalder, som på et område lige nord for Gauerslund skov 1 er repræsenteret ved en større bebyggelse, Gauerslund skov 2 (VKH 6834).

Udgravningsdata

Udgravningen, der foregik i perioden 30.01-07.02 2006, blev udført af arkæolog Bjørnar Måge og Stud.mag. Peter Deichmann. Til muldafrømningen fik vi maskinhjælp fra Ingolf Eriksson a/s.

Metode

Muldafrømningen blev udført med maskine. Alle anlægsspor blev opmålt og indtegnet i målestoksforhold 1:50. Der blev oprettet et lokalt målesystem, der var indmålt i forhold til det nordøstlige og sydøstlige hjørne af den kommende parkeringsplads. Parkeringspladsen er tidligere indmålt ved hjælp af totalstation. Samtlige anlæg er snittet og tegnet i profil i målestok 1:10. Anlæg, der indeholder fund, er totaludgravet.

Dataliste

Sagen er journaliseret på Vejle Museum som VKH 6833 Gauerslund skov 1, Gauerslund sogn. Alle oldsager og original dokumentation opbevares her.

Vejle museum
20.02.2006
Arkæolog Bjørnar Måge